

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 30028/2023
11.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Васић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Бранислав Богданновић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости уговора, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5417/22 од 08.06.2023. године, у седници одржаној 11.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5417/22 од 08.06.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 5345/17 од 24.06.2022. године, ставом првим изреке, утврђено је да је ништав уговор о заједничкој изградњи закључен 25.02.2011. године између сада покојне ВВ из ... као власника и туженог као инвеститора, оверен пред Првим основним судом у Београду под бројем Ов I .../... од 01.03.2011. године и анекс уговора о заједничкој изградњи закључен 19.10.2011. године и оверен пред Првим основним судом у Београду под бројем Ов I .../... од 24.10.2011. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.686.635,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је предлог тужиоца да га суд ослободи од обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5417/22 од 08.06.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом и другом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11,...10/23) и нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Нема ни других повреда поступка који могу бити разлог за изјављивање ревизије, док битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се описно указује ревизијом, не може бити ревизијски разлог у смислу члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужиоца, сада покојна ВВ је као власник породичне стамбене зграде у улици у ... са туженим као инвеститором закључила 25.02.2011. године уговор о заједничкој изградњи, који су оверили пред судом 01.03.2011. године под бројем Ов I .../... . Овим уговором тужени се обавезао да покојној ВВ о свом трошку у будућем стамбеном објекту изгради и преда у својину стан површине 40 м² и да јој у року од 6 месеци од дана закључења уговора исплати износ од 30.000 евра (о чему би била сачињена посебна признаница), а покојна ВВ је признала туженом право својине на породичној стамбеној згради у улици у ... на катастарској парцели бр. ..., уписаној у листу непокретности бр. ... КО ... и сагласила се да се тужени на основу овог уговора на тој непокретности може укњижити код надлежног катастра непокретности без њеног даљег присуства. Анексом наведеног уговора, овереним пред судом 24.10.2011. године под бројем Ов .../... измењен је члан 6. уговора тако што се тужени обавезао да покојној ВВ на име накнаде за њено улагање у заједничку изградњу исплати износ од 30.000 евра и да јој обезбеди у својину уселив стан површине од 50-60 м² на територији ..., уз обавезу туженог на исплату купопродајне цене, таксе за оверу уговора, регулисање пореза на пренос апсолутних права и трошкова укњижбе права својине на тој непокретности на име покојне ВВ. Према налазу и мишљењу комисије судских вештака неуропсихијатра, у време сачињавања наведеног уговора о заједничкој изградњи и његовог анекса, покојна ВВ није била способна да правилно расуђује и да схвати значај и последице тих правних послова, односно није имала слободу управљања својом вољом и својим поступцима. Овакво мишљење комисије судских вештака засновано је на чињеницама које произилазе из медицинске документације, а из чије садржине произилази да је поред евидентиране тешке депресије код покојне ВВ успостављена дијагноза емоционално нестабилног поремећаја личности, што потврђује и начин окончавања живота суицидом. Подаци из медицинске документације указују да је покојна ВВ боловала од болести зависности, да је била опијатски зависник, зависник од хероина, морфијума, кодеина и других сличних деривата, а дијагноза опоидне зависности (поред осталих дијагноза) дата је у шифри Покојна ВВ је у основи имала озбиљан поремећај личности и зависношћу је још више нарушила своју слабу личност, чему у прилог говори и чињеница је имала један покушај суицида и други реализован суицид 16.03.2012. године, када је себи одузела живот у ...-ој години. Њени законски наследници су били њен супруг и њен отац, иницијални тужилац у овој парници сада покојни ГГ, чији је законски наследник тужилац АА.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и утврдили да су ништави уговор о заједничкој изградњи од 01.03.2011. године и анекс овог уговора од 24.10.2011. године применом чланова 56. став 1. и 103. Закона о облигационим односима. Чињенично-правни закључак првостепеног суда,

који је прихватио као правилан и другостепени суд, је да покојна ВВ у време закључења спорног уговора и анекса није била способна за расуђивање, односно да схвати значај и последице правних послова које предузима.

По оцени Врховног суда, правилно су нижестепени судови применили материјално право.

Према члану 103. став 1. Закона о облигационим односима (у даљем тексту: ЗОО), уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима и то ако циљ повређеног правила или закон не упућују на нешто друго. Суд на ништавост уговора пази по службеној дужности према члану 109. истог закона.

Уговоре облигационог права, па тако и уговор о заједичкој изградњи, могу закључивати само пословно способне странке. Одредбом члана 56. став 1. ЗОО прописано је да је за закључивање пуноважног уговора потребно да уговарач има пословну способност која се тражи за закључење тог уговора. То даље значи да је ништав уговор који закључи лице које није способно за расуђивање у време његовог закључења без обзира на то што му пословна способност није одузета судском одлуком. Наиме, способност уговарања је способност да се изјавама воље заснивају, мењају и гасе уговорене облигације и она подразумева да уговарач буде свестан узрочно-последичног значаја своје изјаве воље, те да има намеру заснивања конкретног уговорног односа.

У конкретном случају утврђено је да је покојна ВВ боловала од тешке депресије, емоционалног поремећаја личности и болести зависности и да због тога није могла слободно да изрази своју вољу, односно да је слобода њеног вољног испољавања била нарушена и да није могла да схвати правни значај и последице правних послова које је закључила са туженим. Ово чињенично утврђење произилази из налаза и мишљења комисије судских вештака неуропсихијатара датих у процесној ситуацији када није било могуће усагласити супротне налазе и стручна мишљења два вештака појединца. Ревизијом се претежно оспорава стручност датог налаза и мишљења ове комисије, што не може бити предмет оцене од стране Врховног суда у ревизијском поступку. Такође, оцена изведених доказа и на њој засновано чињенично утврђење првостепеног суда, које је у свему као правилно и потпуно прихватио другостепени суд, не може бити разлог за изјављивање ревизије према члану 407. став 2. ЗПП.

У ситуацији када су нижестепени судови оценили да су предметни уговор о заједичкој изградњи и његов анекс ништави из разлога прописаних члановима 56. став 1. у вези члана 103. ЗОО, правилно је другостепени суд закључио да зато није било потребно ценити испуњеност разлога за ништавост уговора из члана 141. истог закона.

Врховни суд је ценио и остале наводе ревизије и нашао да не доводе у сумњу правилност и законитост побијане пресуде у којој су дати правилни, јасни и потпуни разлози за донету одлуку.

Следом наведеног, Врховни суд је применом члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**